

Regulamin Amatorskiego Połowu Ryb

Rozdziały

- I. Wstęp
- II. Prawa wędkującego w wodach PZW
- III. Obowiązki wędkującego w wodach PZW
- IV. Zasady wędkowania
- V. Dozwolone metody połowu
- VI. Ochrona ryb
- VII. Kontrola i odpowiedzialność wędkujących w wodach PZW
- VIII. Informacje końcowe

I. WSTĘP

Regulamin Amatorskiego Połowu Ryb, zwany dalej Regulaminem, stanowi zbiór przepisów dotyczących zasad uprawiania wędkarstwa i ochrony zasobów ichtiofauny. Postanowienia Regulaminu obowiązują wszystkich wędkujących w wodach będących w użytkowaniu Polskiego Związku Wędkarskiego (PZW), zarówno zrzeszonych w Związku, jak i niezrzeszonych obywateli polskich oraz cudzoziemców. W wodach PZW dopuszcza się amatorski połów ryb kuszą za zgodą uprawnionego do rybactwa. Amatorski połów ryb kuszą może uprawiać osoba posiadająca kartę łowiectwa podwodnego i stosowne zezwolenie.

II. PRAWA WĘDKUJĄCEGO W WODACH PZW

1. Prawo do wędkowania w wodach użytkowanych przez Polski Związek Wędkarski mają członkowie PZW i osoby niezrzeszone w PZW, posiadający kartę wędkarską, przestrzegający zasad ujętych w niniejszym Regulaminie, po uzyskaniu zezwolenia uprawnionego do rybactwa.
2. Zasady wydawania kart wędkarskich regulują przepisy ustawy z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rybactwie śródlądowym, z późniejszymi zmianami.
3. Z obowiązku posiadania karty wędkarskiej są zwolnione osoby do 14 lat oraz cudzoziemcy czasowo przebywający w Polsce.
4. Prawo do samodzielnego wędkowania ma wędkarz, który ukończył 14 lat, z tym że młodzież do 16 lat nie ma prawa do wędkowania w porze nocnej bez nadzoru osoby uprawnionej do opieki.
5. Członek PZW do lat 14 ma prawo wędkować z następującymi ograniczeniami: w ramach własnego łowiska, zgodnie z limitem ilościowym i wagowym, wyłącznie pod opieką osoby pełnoletniej, posiadającej kartę wędkarską.
6. Młodzież niezrzeszona w PZW w wieku do 14 lat ma prawo wędkować:

a) wyłącznie pod opieką i w ramach uprawnień, stanowiska i dziennego limitu połowu ryb osoby pełnoletniej, posiadającej kartę wędkarską - metodą gruntowo-splawikową mają prawo wędkować dwie osoby, każda na jedną wędkę. Udostępnienie stanowiska i limitu dwóm osobom wyklucza wędkowanie opiekuna na jedną wędkę.

b) wyłącznie pod opieką i w ramach uprawnień i dziennego limitu połowu, osoby pełnoletniej, posiadającej kartę wędkarską, metodą spinningową i muchową. Przekazanie uprawnień nie wyklucza wędkowania opiekuna na jedna wędkę.

7. Dopuszcza się wędkowanie kilkusobowych grup młodzieży w wieku do lat 14, pod nadzorem opiekuna posiadającego stosowne uprawnienia oraz zezwolenie wydane przez uprawnionego do rybactwa. Każda osoba z grupy ma prawo łowić wyłącznie na jedną wędkę, z zachowaniem uprawnień do własnego stanowiska i dziennego limitu połowu przysługującego członkowi PZW.

III. OBOWIĄZKI WĘDKUJĄCEGO W WODACH PZW

1. W czasie wędkowania wędkarz ma obowiązek posiadać kartę wędkarską, zezwolenie wydane przez uprawnionego do rybactwa i inne dokumenty wymagane przez wydającego zezwolenie.

2. Przed przystąpieniem do wędkowania, wędkarz zobowiązany jest do ustalenia, do kogo należy wybrane przez niego łowisko i czy nie obowiązują na nim dodatkowe ograniczenia, poza zawartymi w niniejszym Regulaminie.

3. Przy wyborze i zajmowaniu miejsca na łowisku pierwszeństwo ma ten wędkarz, który przybył na nie wcześniej. Przy zajmowaniu stanowisk wędkujący powinni zachować między sobą odpowiednie odstępki, określone w rozdziale V. Regulaminu. Odstępki te mogą być zmniejszone tylko za zgodą wędkarza, który wcześniej zajął dane stanowisko.

4. W czasie wędkowania wędki muszą być pod stałym nadzorem ich użytkownika.

5. Wędkarz zobowiązany jest posiadać przyrząd do wyjmowania haczyków z pysków ryb. Ryby z haczyka należy uwalniać z zachowaniem maksymalnej ostrożności.

6. Wędkarz zobowiązany jest utrzymać w czystości brzeg w promieniu 5 m od zajmowanego stanowiska wędkarskiego, bez względu na stan, jaki zastał przed rozpoczęciem połowu.

7. Obowiązkiem wędkarza jest opuszczenie łowiska, jeśli rozgrywane mają być na nim zawody sportowe, prowadzone odłowy kontrolne lub zarybienie. Organizator zawodów musi posiadać pisemne zezwolenie uprawnionego do rybactwa.

8. W przypadku zauważenia zanieczyszczenia wody lub jego skutków, jak np. śnięte ryby, zmiana koloru wody, plamy olejowe, nienaturalny zapach, wędkarz powinien natychmiast zawiadomić o tym zarząd najbliższego koła lub okręgu PZW, policję albo najbliższy organ administracji publicznej.

9. Jeżeli wędkarz złowi rybę oznakowaną, ma obowiązek przesłać do zarządu okręgu PZW, na którego terenie została ona złowiona, znaczek i kilka łusek wyjętych

powyżej linii nabocznej ryby, podając równocześnie jej gatunek, długość i ciężar oraz miejsce i datę połowu.

IV. ZASADY WĘDKOWANIA

1. Wędką

Wędkarz ma obowiązek posługiwać się wędką składającą się z wędziska o długości co najmniej 30 cm, do którego przymocowana jest linka zakończona:

a) jednym haczykiem z przynętą, albo

b) w metodzie muchowej, nie więcej niż dwoma haczykami, każdy ze sztuczną przynętą, przy czym każdy haczyk może mieć nie więcej niż dwa ostrza rozstawione w taki sposób, aby nie wykraczały one poza obwód koła o średnicy 30 mm, albo

c) w metodzie spinningowej i trolingowej, sztuczną przynętą wyposażoną w nie więcej niż dwa haczyki; haczyk może mieć nie więcej niż cztery ostrza, rozstawione w taki sposób, aby nie wykraczały one poza obwód koła o średnicy 30 mm.

d) przy połowie ryb spod lodu:

- jednym haczykiem z przynętą, przy czym haczyk nie może mieć więcej niż trzy ostrza, rozstawione w taki sposób, aby nie wykraczały one poza obwód koła o średnicy 20 mm, albo

- sztuczną przynętą wyposażoną w nie więcej niż dwa haczyki, przy czym każdy haczyk może mieć nie więcej niż trzy ostrza, rozstawione w taki sposób, aby nie wykraczały one poza obwód koła o średnicy 20 mm.

2. Przynęty

a) Jako przynęty mogą być stosowane:

- przynęty naturalne: zwierzęce i roślinne,

- przynęty sztuczne.

b) Zabrania się stosować, jako przynęt (zanęt):

- zwierząt i roślin chronionych,

- ryb i raków wymienionych w rozdziale IV., pkt. 3.7.,

- ikry.

c) Przynęty naturalne zwierzęce to organizmy żywe lub martwe, a także ich części. W przypadku stosowania ryb jako przynęt, mogą być użyte tylko ryby wymiarowe lub nie objęte wymiarem ochronnym oraz nie znajdujące się w okresie ochronnym.

d) Przynęty naturalne roślinne to rośliny, ich części oraz przetwory z nich (np. ciasta i pasty). Do przynęt tych umownie zalicza się też sery.

e) Przynęty sztuczne to grupa przynęt wykonanych z różnych materiałów naturalnych lub sztucznych. Przynęty te mogą być uzbrojone najwyżej w dwa haczyki o rozstawie ostrzy nie większym niż szerokość przynęty sztucznej (z tolerancją do 2 mm).

3. Wędkowanie

3.1. W wodach użytkowanych przez PZW można wędkować przez całą dobę, z wyjątkiem wód krainy pstrąga i lipienia (wymienionych w odrębnym informatorze PZW), gdzie wolno wędkować tylko od świtu do zmierzchu tj. 1 godz. przed wschodem słońca i 1 godz. po zachodzie słońca.

3.2. Zabrania się łowić ryby w ustalonych dla nich okresach i oznakowanych miejscach ochronnych, takich jak tarliska, krześliska, zimowiska, mateczniki. Zabrania się połowu ryb w obrębach ochronnych i hodowlanych.

3.3. Wędkarz ma obowiązek przestrzegać limitów dziennych połowów ryb.

3.4. Ponadto wędkarzowi nie wolno:

a) przechowywać i zabierać ryb poniżej ich wymiarów ochronnych,

b) sprzedawać złowionych ryb,

c) rozdawać złowionych ryb na terenie łowiska,

d) łowić ryb w odległości mniejszej niż 50 m od: jazów, śluz, tam, zapór i innych urządzeń służących do piętrzenia wody oraz przepławek. Zakaz ten nie dotyczy budowli hydrotechnicznych służących regulacji brzegów lub dna, np. ostrogi, opaski i progi denne,

e) łowić ryb w odległości mniejszej niż 50 m od rozstawionych i oznakowanych sieci i innych rybackich narzędzi połowu,

f) łowić metodą "szarpaka"

g) budować pomostów i stanowisk wędkarskich bez zgody użytkownika wody,

h) wędkować ze sprzętu pływającego niezarejestrowanego i nieoznakowanego zgodnie z obowiązującymi przepisami,

i) stosować sztucznego światła, służącego lokalizowaniu bądź zwabianiu ryb,

j) kotwiczyć łodzi i wędkować na oznakowanych torach żeglugi wodnej,

k) wędkować z mostów,

l) obcinać głów i ogonów rydom przed zakończeniem wędkowania.

3.5. Złowione ryby (z wyjątkiem łososiowatych i lipienia) wolno przechowywać w stanie żywym wyłącznie w siatkach wykonanych z miękkich nici, rozpiętych na sztywnych obręczach lub w specjalistycznych workach karpiowych. W siatkach nie wolno przechowywać większej ilości ryb niż wynika to z ustalonych limitów dobowych.

a) ryby łososiowate i lipienie przeznaczone do zabrania należy uśmiercić bezpośrednio po złowieniu,

b) każdy wędkarz musi przechowywać osobno złowione przez siebie ryby.

3.6. Złowione ryby niewymiarowe lub będące pod ochroną muszą być bezwzględnie, z ostrożnością wypuszczone do wody.

3.7. Raków pręgowatych, raków sygnałowych oraz ryb z gatunku trawianka, babka bycza, czebaczek amurski, i sumik karłowaty po złowieniu nie wolno wypuszczać do łowiska, w którym je złowiono, ani do innych wód.

3.8. W czasie połowu ryb na przynęty naturalne zabrania się równoczesnego łowienia metodami spinningową lub muchową.

3.9. Uprawniony do rybactwa może na danym łowisku wprowadzić ograniczenie lub zakaz stosowania zanęt.

3.10. Dopuszcza się, w miejscu i czasie prowadzenia połowu ryb na wędkę, pozyskiwanie ryb na przynętę przy użyciu podrywki wędkarskiej. Powierzchnia siatki podrywki wędkarskiej wynosi nie więcej niż 1 m x 1 m, a wielkość oczek sieci nie może być mniejsza niż 5 mm.

3.11. Ryby przeznaczone na przynętę mogą być wprowadzone wyłącznie do wód, z których zostały pozyskane – z wyłączeniem gatunków wymienionych w pkt 3.7. Ryby przeznaczone na przynętę, w stanie żywym można przechowywać w pojemniku zapewniającym ich dobrostan lub w siatce jak w pkt 3.5.

V. DOZWOLONE METODY POŁOWU

1. Metoda gruntowo-splawikowa

1.1. Łowienie ryb metodą gruntowo-splawikową dozwolone jest równocześnie na dwie wędki, każda z linką zakończoną jednym haczykiem z przynętą naturalną.

1.2. Uprawniony do rybactwa może określić dopuszczalną ilość zanęt w danym łowisku.

1.3. Wędkarz łowiący ryby tą metodą, zobowiązany jest do zachowania następujących minimalnych odstępów od innych wędkujących:

a) łowiąc z brzegu - 10 m,

b) między łodziami lub brodząc - 25 m,

c) między łodzią, a wędkującymi z brzegu - 50 m.

2. Metoda spinningowa

2.1. Łowienie ryb metodą spinningową dozwolone jest na jedną wędkę, trzymaną w ręku, z linką zakończoną jedną sztuczną przynętą, uzbrojoną w nie więcej niż dwa haczyki. W czasie spinningowania nie wolno stosować żadnych dodatkowych wskaźników brań instalowanych na lince.

2.2. Wędkarz łowiący ryby tą metodą, zobowiązany jest do zachowania następujących minimalnych odstępów od innych wędkujących:

a) łowiąc z brzegu lub brodząc - 25 m,

b) łowiąc z łodzi - 50 m.

3. Metoda trolingowa

3.1. Łowienie ryb metodą trolingową dozwolone jest wyłącznie na jedną wędkę, zakończoną linką z jedną sztuczną przynętą, uzbrojoną w nie więcej niż dwa haczyki, holowaną za napędzanym silnikiem, żaglami lub siłą ludzkich mięśni środkiem pływającym. Zabrania się holowania w ten sposób przynęt naturalnych.

3.2. Przy wędkowaniu tą metodą wędkarz zobowiązany jest zachować minimalną odległość 50 m od innych wędkujących.

4. Metoda muchowa

4.1. Łowienie ryb metoda muchową dozwolone jest na jedną wędkę, trzymaną w ręku, wyposażoną w kołowrotek o szpuli ruchomej i sznur muchowy, zakończony nie więcej niż dwoma haczykami, każdy ze sztuczną przynętą – przy czym każdy haczyk nie może posiadać więcej niż dwa ostrza, rozstawione w taki sposób, aby nie wykaczały poza obwód koła o średnicy 30 mm.

Inne linki niż sznur muchowy w tej metodzie mogą być stosowane wyłącznie do wiązania przyponów, których długość nie może przekraczać dwukrotnej długości używanego wędziska oraz jako podkład pod sznur muchowy. Na wędce muchowej nie wolno stosować dodatkowego, zewnętrznego obciążenia linki i przyponu oraz zakazuje się stosowania kuli wodnej i innych zastępujących ją przedmiotów.

4.2. Przy wędkowaniu tą metodą wędkarz zobowiązany jest zachować minimalne odległości od innych wędkujących:

a) z brzegu lub brodząc – 25 m,

b) z łodzi – 50 m.

5. Metoda podlodowa

5.1. Łowienie ryb spod lodu na przynętę sztuczną - inną niż mormyszka - dozwolone jest na jedną wędkę, a w przypadku połowu na przynętę naturalną lub mormyszkę na dwie wędki. Za mormyszkę uważa się przynętę, w postaci jednolitego korpusu – dowolnego kształtu i koloru, o długości nie większej niż 15 mm, z wtopionym lub wlutowanym haczykiem o pojedynczym ostrzu.

5.2. Otwory w lodzie należy wykonywać o średnicy nie większej niż 20 cm, a między nimi zachować odległość nie mniejszą niż 1 m.

5.3. Zabrania się połowu ryb w porze nocnej, tj. od zmierzchu do świtu.

5.4. Złowione ryby, przeznaczone do zabrania należy uśmiercić bezpośrednio po złowieniu. Zabite ryby należy przechowywać w pojemnikach.

5.5. Przy wędkowaniu tą metodą wędkujący zobowiązany jest zachować minimalną odległość 10 m od innych wędkujących.

5.6. Zabrania się stosować martwej i żywej ryby, jako przynęty.

VI. OCHRONA RYB

1. Wymiar ochronny ryby stanowi długość od początku głowy do najdalszego krańca płetwy ogonowej.

2. Obowiązują następujące wymiary ochronne ryb:

- boleń do 40 cm,
- brzana do 40 cm,
- certa do 30 cm,
- głowacica do 70 cm,
- jaź do 25 cm,
- jelec do 15 cm,
- karp do 30 cm (nie dotyczy rzek),
- kleń do 25 cm,
- lin do 25 cm,
- lipień do 30 cm,
- łosoś do 35 cm,
- miętus:
  - a) w rzece Odrze od ujścia rzeki Warty, do granicy z wodami morskimi do 30 cm;
  - b) w pozostałych wodach do 25 cm;
- okoń do 15 cm (za wyjątkiem wód ujętych w Informatorze wód krainy pstrąga i lipienia),
- pstrąg potokowy do 30 cm,
- rozpiór do 25 cm,
- sandacz do 50 cm,
- sapa do 25 cm,
- sieja do 35 cm,
- sielawa do 18 cm,
- sum do 70 cm,

- szczupak do 50 cm,
- świnka do 25 cm,
- troć do 35 cm,
- troć jeziorowa do 50 cm,
- węgorz do 60 cm,
- wzdręga do 15 cm.

3. Ustala się następujące okresy ochronne ryb:

- boleń od 1 stycznia do 30 kwietnia,
- brzana od 1 stycznia do 30 czerwca,
- brzanka i brzana karpacka od 1 stycznia do 31 grudnia,
- certa:

a) w rzece Wiśle od zapory we Włocławku do jej ujścia od 1 września do 30 listopada;

b) w rzece Wiśle powyżej zapory we Włocławku i w pozostałych rzekach od 1 stycznia do 30 czerwca;

- głowacica od 1 marca do 31 maja,

- lipień od 1 marca do 31 maja,

- łosoś:

a) w rzece Wiśle i jej dopływach powyżej zapory we Włocławku od 1 października do 31 grudnia, w pozostałym okresie obowiązuje zakaz połowu w czwartki, piątki, soboty i niedziele;

b) na odcinku rzeki Wisły od zapory we Włocławku do jej ujścia od 1 grudnia do końca lutego; w okresie od 1 marca do 31 sierpnia obowiązuje zakaz połowu w piątki, soboty i niedziele;

c) w pozostałych rzekach od 1 października do 31 grudnia;

- miętus od 1 grudnia do końca lutego,

- pstrąg potokowy:

a) w rzece Wiśle i jej dopływach od jej źródeł do ujścia rzeki San, w rzece San i jej dopływach oraz w rzece Odrze i jej dopływach od granicy państwowej z Republiką Czeską do ujścia rzeki Bystrzycy oraz w rzece Bystrzycy i jej dopływach od 1 września do 31 stycznia;

b) w pozostałych wodach od 1 września do 31 grudnia:

- sieja od 1 października do 31 grudnia,

- sielawa 1 października do 31 grudnia,

- sandacz od 1 stycznia do 31 maja,
- sapa od 1 kwietnia do 31 maja,
- sum od 1 stycznia do 31 maja;
- szczupak od 1 stycznia do 30 kwietnia,
- świnka od 1 stycznia do 15 maja,
- troć:

a) w rzece Wiśle i jej dopływach powyżej zapory we Włocławku od 1 października do 31 grudnia; w pozostałym okresie obowiązuje zakaz połowu w czwartki, piątki, soboty i niedziele;

b) na odcinku rzeki Wisły od zapory we Włocławku do jej ujścia od 1 grudnia do końca lutego; w okresie od 1 marca do 31 sierpnia obowiązuje zakaz połowu w piątki, soboty i niedziele;

c) w pozostałych rzekach od 1 października do 31 grudnia;

- troć jeziorowa od 1 września do 31 stycznia,

- węgorz od 1 grudnia do 31 marca.

4. Jeżeli pierwszy lub ostatni dzień okresu ochronnego dla określonego gatunku ryb przypada w dzień ustawowo wolny od pracy, okres ochronny ulega skróceniu o ten dzień. Nie dotyczy węgorza i jesiotra ostronosego.

5. Zakazowi połowów wędkarskich podlegają następujące gatunki ryb i minogów prawnie chronionych:

- alosa,
- babka czarnoplamka,
- babka mała,
- babka piaskowa,
- brzanka,
- ciosa,
- dennik,
- głowacz przęgopłetwy,
- głowacz białopłetwy,
- igliczniowate – wszystkie gatunki,
- jesiotr ostronosy, jesiotr zachodni,
- kiełb białopłetwy,
- kiełb Kesslera,

- kozy – wszystkie gatunki,
- kur rogacz,
- minogi - wszystkie gatunki,
- parposz,
- piekielnica,
- piskorz,
- pocierniec,
- różanka,
- strzebla błotna,
- śliz,
- taśmiak długi.

6. Rak błotny i rak szlachetny nie mogą być przedmiotem amatorskiego połowu.

7. Wprowadza się następujące limity ilościowe ryb do zabrania z łowisk.

7.1 W ciągu tygodnia (od poniedziałku do niedzieli):

- głowacica 1 szt.

7.2. W ciągu doby (w godz. 0.00 - 24.00)

- sum 1 szt.
- troć jeziorowa, troć wędrowna, łosoś, sandacz, szczupak, sieja, boleń, (łącznie) 2 szt.
- lipień, pstrąg potokowy, (łącznie) 3 szt.
- brzana 3 szt.
- karp 3 szt.
- lin 4 szt.
- certa 5 szt.
- węgorz 2 szt.

Łączna ilość złowionych i zabranych z łowisk ryb wymienionych gatunków nie może przekroczyć 10 szt. w ciągu doby.

8. Dopuszcza się zabranie z łowisk ryb innych gatunków niewymienionych wyżej, w ilościach nieprzekraczających 5 kg w ciągu doby.

9. Limity połowu nie dotyczą amura, tołpygi, krąpia, karasia srebrzystego, leszcza, pstrąga tęczowego i pstrąga źródlanego oraz gatunków ryb wymienionych w rozdziale IV., pkt. 3.7.

10. Łowienie ryb podczas zawodów wędkarskich regulują odrębne przepisy zawarte w "Zasadach Organizacji Sportu Wędkarskiego".

11. Uprawniony do rybactwa w uzasadnionych przypadkach ma prawo zaostrożenia lub łagodzenia wymiarów, okresów ochronnych i limitów ilościowych ryb. Łagodzenie tych wymogów nie może naruszać przepisów Ustawy o rybactwie śródlądowym oraz przepisów wydanych na jej podstawie.

VII. KONTROLA I ODPOWIEDZIALNOŚĆ WĘDKUJĄCYCH W WODACH PZW

1. Wędkarz łowiący ryby ma obowiązek poddać się kontroli prowadzonej przez

- a) funkcjonariuszy Policji,
- b) strażników Państwowej Straży Rybackiej,
- c) strażników Społecznej Straży Rybackiej,
- d) strażników Straży Ochrony Mienia PZW,
- e) strażników Państwowej Straży Łowieckiej,
- f) strażników Straży Leśnej,
- g) strażników Straży Parków Narodowych i Krajobrazowych,
- h) funkcjonariuszy Straży Granicznej,
- i) uprawnionego do rybactwa, na użytkowanych przez niego wodach.

2. Na żądanie kontrolujących wędkarz ma obowiązek: okazać dokumenty, sprzęt wędkarski, złowione ryby i przynęty.

3. Naruszenie niniejszego Regulaminu przez wędkarza pociąga za sobą konsekwencje wynikające z Ustawy o rybactwie śródlądowym i Statutu PZW.

VIII. INFORMACJE KOŃCOWE

1. Do spraw regulowanych niniejszym Regulaminem mają zastosowanie przepisy Statutu Polskiego Związku Wędkarskiego, a także obowiązującego powszechnie prawa, w tym:

- Ustawy prawo wodne,
- Ustawy prawo o ochronie środowiska,
- Ustawy o rybactwie śródlądowym,
- Ustawy prawo o stowarzyszeniach,
- Ustawy o lasach,
- Ustawy o ochronie przyrody,
- Ustawy o ochronie zwierząt,
- Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt,
- Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie ochrony gatunkowej roślin,

- Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie połowu ryb oraz warunków chowu, hodowli i połowu innych organizmów żyjących w wodzie (z późniejszymi zmianami).

Regulamin wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2018 r., na mocy Uchwały Nr 204 Zarządu Głównego Polskiego Związku Wędkarskiego z dnia 26 sierpnia 2017 r.